

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

De Tempore Hyemales

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Feria. iii. post s[e]c[un]dam d[omi]nica[m] aduent[us].

urn:nbn:de:hbz:466:1-30599

Feria. III. post. II. dñicam

bus sunt impleta et hinc ingenij sui subtili-
tatem nouis et inauditis supplicijs affli-
get. De quibus dicit Greg. xxij. mo. Pen-
temus que erit mentis humane tentatio
illa quoniam et pius martyr penis subiicitur et
ante eius oculos tortor miracula facit
Inter enim tor tribulationes aliquam consolati-
onem mittet dominus per enoch et deliam que ad-
huc uiuentes reseruati sunt in paradiso ter-
restri. Et sicut habet Apoc. xij. Prophe-
tabunt diebus mille ducentis sexaginta ami-
ni facis. id est tribus annis cum dimidio. Er-
etiam et alia electorum consolatio quoniam non diu
durabit tanta grauis tribulatio. Unum dicit
xxij. Nisi breuiati fuissent dies illi non fie-
ret salua omnis caro sed propter electos bre-
uiabuntur. Ipse enim maledictus antichri-
stus tandem ueniens in montem oliueti
simulabit se uelle in celum ascendere. Sed
sicut dicit apoc. ij. Thessal. ij. Dominus iesus
ipsum interficiet spiritu oris sui. Post interitum
autem eius non statim ueniet dominus ad iudici-
um ut uicij electi que in tanta tribulatione
titubauerunt tempore habebunt penitentiam: quoniam
tunc autem mali tempore sit uenturum ignora-
tur. Tunc autem mali tempore sit uenturum
quasi securi licet eorum peccator meritis sit
Unum dicit Barth. xxij. De die illa et hora nemo
scit neque angeli celorum nisi solus pater. Et
ponit exemplum. Sicut fuit in diebus noe:
ita erit et aduentus filij hominis. Sicut
enim erant ante diluuium comedentes et bi-
bentes ac nubentes et nuptijs tradentes
usque ad illud diem in quo intrauit noe in ar-
ca et non cognouerunt donec uenit diluuium
et tulit omnes. Ita erit aduentus filij homi-
nis. I. Thess. v. Cum dixerint pax et securi-
tas: repente eis superueniet interitus.

Pro tertio. Audistis etc. Cauete ne-
bitis autem ichthys similes et eius mem-
bra: quoniam secundum leges. Qui simili delicto
delinquit: simili etiam pena sunt torquendi
scilicet de legibus et se. Psal. l. Non possunt
Et de nuptijs. Si liberta. Et quod de uino
dicitur necesse est ut de alio simili intelli-
gatur. Extra de constitutionibus. c. Transi-
lata. Et caput debet sequi membra. xij. dis-
cussio. Nota. Et de consecra. di. ij. Celebri-
tatem. Notate. Si esset aliquis puerissimum la-
tronum princeps et mandaret rex: captatur
talis cum omnibus socijs suis quecumque reperiret ge-

rere ignis eius et irreuocabili morte dante-
tur. Credo quod statim exeret insignia mali
principij. Expone notando quod sic dicitur mat. xij.
angeli mittent omnes malos in caminum ignis.
Feria. iij. post secundam dñicam aduentus.

Abhuciamus

Abhuciamus etc. Exortum est in tenebris lumen
recte cordis. Ps. cxj. Abhuciamus etc. quoniam exortum est etc. in tenebris. id est in
mundo isto tenebroso. Plenus est enim triplici
tenebrarum genere. Primo tenebrarum igno-
rantie que puant lumen uere scientie. Osee. iij.
Non est scientia dei in terra. Unum de mundanis
di. ps. Nescierunt neque intellexerunt in tene-
bris ambulare. Secundo tenebrarum culpe si-
ue malicie. Gen. vi. Repleta est terra iniqui-
tate. Tertio tenebrarum miserie que sunt puato-
lucis glorie de quibus tenebris intelligi potest
illud. Job. xvij. Post tenebras spero lucem
Quoniam igitur tot et tante tenebre sunt in mundo ideo
exortum est in tenebris lumen etc.

Pro primo. An nature humane assumptio
debeat potius dici incarnatio quam aia-
tio. Quod non quia a digniori debet fieri denoia-
tio. Contra. Jo. j. Verbum caro factum est.
Rudis boni. in breuiloquo li. iij. c. ij. Quoniam
magis nota est nobis pars carnis et magis
a deo distat ut uicij expressior fiat denoia-
tio et maior est humilitatio: et profundior ex-
plicet dignatio: hic est quod opus illud non aia-
tio sed incarnatio noia. hec boni. Pro su-
damiento quibus denoiaatio fiat a digniori:
aliqui tamen uentus est quod fiat a manifestio-
ri. Nemo enim noiare potest nisi quod nouit Unum
di. Quidam in li. de tristibus. Quod minimum
noscit nemo docere potest. Et aristoteli. vij. me-
taph. Disciplina fit omnibus nobis prima
magis nota. Cum ergo Christus. An nature humane etc.
Dicuntur. Ex quo concludit dei inestimabile in-
nos benignitatem. Ber. in quodam ser. Porro
inestimabilis dignatio ac pennis inenarra-
bilis que in carceris huius fetore horroreque
tanta dignata est descendere celsitudo. Ca-
ue ergo ne carne aburamini quam tanto dominus do-
tauit honore. Audite carnales lubrici etc.
Abusio quippe magna est ut tanta deus an-
cille. id est carni libertas insurgat in diuina

idē rōnem z eā despiciat. **F**igura. Gen. xvj. Sara sic p̄descēdit agar ancille v̄ro luit q̄ abraā vir suū eā acciperet: q̄ se vidēs plenā p̄cepit sarā q̄ affligeret a sara suā inijt s̄ ab angelo edocta z hūiliata re/ d̄it ad obediētiā dñe. **E**xpone. Abraam interpretat p̄ multaz gētiū ip̄e est de⁹ qui assumpsit aiam signatā p̄ sarā q̄ interpreta tur p̄nceps: z carne signatā p̄ agar q̄ ancilla erat z interpretat solēnitās vigilię. Carq̄ ni aut̄ nimis p̄descēdit aia a des vt rebel ler sed sp̄ est hūilianda sub rōnis imperio. **R**om. vij. Debitor es sumus nō carni vt s̄m carnem viuam?

P Ro scdo. **S**up̄ rē. Nūc de terciā p̄n cipali p̄siderāde q̄ ē p̄sideratio im peratiue citatiōis. **U**bi s̄ tria p̄siderāda. **C**itatiōis q̄litas horribilis. **C**ause arduitas incōparabilis. **C**ōpandi necessitas inuitabilis. **P**rimo igit̄ est p̄sideranda citatiōis q̄litas horribilis. **U**bi est p̄siderād⁹ triplex horroz. **P**rim⁹ ē horroz terrifice noiatio nis. **S**cd⁹ ē horroz mirifice p̄figuratiōis. **T**erti⁹ ē horroz p̄betice descriptionis. **P**rimus est horroz terrifice noiatiōis. **N**oiatur em̄ tempestas deijciēs sup̄bos z ambitiosos. **P**s. In circuitu ei⁹ tēpestas valida aduocauit celū desursum z terram discernere p̄p̄m suū. **I**tē d̄f turbo inuolū tēs seductores fraudulentos z proditio sos. **H**iere. xvj. Dñs de excelso rugiet rē. **S**eq̄tur. **E**grediet̄ ecce afflictio: ecce tur bo magn⁹ egrediet̄ a sūmitatib⁹ terre. **I**tē citatio illa dicit̄ tonitruū p̄cutiēs raptos res z maliciosos. **P**s. Vox tonitruū tui in rota. **I**tē dicit̄. **I**ussus z vox angeli z tuba dei. **J**. **T**heff. iij. **I**p̄e dñs in iussu z in voce arch̄ageli z in tuba dei descēdet d̄ ce lo. **D**icit̄ inq̄ iussus dei efficaciter cōpel lens eos q̄ diuine iussid̄i rebelles fuerunt. **S**ap. xvj. **T**uā manū effugere impossibi le est. **I**tē d̄f vox arch̄ageli violenter exp gefaciēs eos q̄ in pctis dormierūt. **E**ph. v. **S**urge q̄ dormis rē. **I**tē d̄f tuba triū phantis inuitās victores ad p̄m̄ū z victz p̄fusione ingerēs z opprobriū. **A**poē. iij. **Q**ui vicerit dabo ei sedere mecū in re. **E**t p̄ oppositū. **Q**ui victi fuerit eijcietur foras. **D**e hac tuba d̄f dñs. **D**art. xxij. **D**ictet̄ angelos in os eū tuba z voce ma

gna z p̄gregabūt electos a q̄ttuoz plagis terre. **D**e voce illa d̄f **L**hylo. **V**ere magna vox illa cui oia obediūt elemēta q̄ pe tras scidit: monumēta aperit: vincula mor tis dissoluit: vniuersas mortuos resurge re facit: z ad iudiciū venirez pellit. **S**cd⁹ est horroz mystice p̄figuratiōis. **N**ā. **R**od. xix. **I**n d̄atiōe eiq̄ ceperūt audiri tonitrua z voces z tuba terribilit̄ sonās. **E**rat etiā mōs tot⁹ terribilis ad ostēdēdū. s̄ ad uentū dñi veniet̄ ad legē dandā. **P**ensa igit̄ p̄terribilit̄ veniet̄ ad rōnē exigēdā de p̄ceptz z vindictā d̄ trāsgressorib⁹. **T**er tius ē horroz p̄betice descriptionis. **S**o pho. j. **I**uxta ē dies dñi magn⁹ iuxta ē et velox nimis. **G**lor̄ diei dñi amara: tribula bitur (ibi fortis dies illa dies ire: dies tribulatiōis z angustie: dies calamitatz z miserie: dies tenebray z caliginis: dies nebu le z turbis: dies tube z clangoris. **V**erba sūt ponderanda. **U**bi primo est p̄side randa inexcōgitabilis velocitatis promp titudo: cū dicit̄ **I**uxta rē: **P**ropterea ē ezech. vij. **A**fflictiō vna: afflictio ecce ven it: v̄it̄ finis: **H**e ē dies occasiōis: nūc de prop̄ino ego effundam irā meam sup̄ te: et cōplebo iuroz̄ meū in te: z iudicabo te iux ta vias tuas. **S**cd⁹ in cōparabilis anzi etatis amaritudo: cū dicit̄: vox diei dñi amara. **A**mara certe vox citatiōis videlicet **S**urgite mortui z venite ad iudiciū dei. **A**mario: vox disceptatiōis cū dicitur **E**urui rē. s̄ amarissima vox diffinitōis cū dicitur **D**iscēdite a me maledicti rē. **T**erzio inexplīcabilis calamitatis plenitudo: cū dicit̄: tribulabit̄ ibi fortis: dies il la dies ire rē. q. d. **I**bi oim̄ miseriaz cū mulatio. **O**igit̄ q̄ tremēdū iudiciū. **E**xē plū. **J**ob̄ itez sc̄tissim⁹ dicebat. **J**ob. xxxj. **Q**uid faciā cū venerit ad iudicandū dñs rē. **E**t iob. ix. **V**erebar oia opa mea sc̄tēs q̄ nō parces delinquenti. **E**xēplum etiaz notabile de hieronymo q̄ dicit̄ sup̄ **D**art. **Q**uoties die iudicij cōsidero toto corpore contremisco. **S**ive em̄ comedā siue bibā siue qd̄ aliud faciā sp̄videē illa tuba ter ribilis intonare in aurib⁹ meis **S**urgite mortui venite ad iudiciū dei. **E**t idē ad cromachiz̄ heliodoz. **E**go i scelez meoz rū latēs sepulcro z pctoz victis alligat⁹ q̄ tidie dñicū illū clāgē expecto. **H**ieronymo

veni foras. Ego denas omnia tuta timeo. Audi o pctōr qd Hieronym' angelic' vir dicat: z tu amator seculi nō times. Sed hec est iustoz pdictio: timere. Prouerb. xij Cogitatioēs iustoz iudicia.

Pro tertio Audist' zc. Prouidete dū tēpus habet' qz q' hora nō putat' velit' nolitis corā iudic' ppebitis hora vitz mortis. Dicit em' regla iuris: Hora sua cuiuslibet est noctua. ff. De regu. iur. l. In pdēnatioē. Et extra de elec. z electi p'ate li. vj. Inter vniuersas. Credo si amic' ve rar diceret cuiq' vest'z: fuge cito: quia si hic diu sis nescies q' hora irruent in te iu miet tui inenitabilr te interfecturi: z quic qd habes deuoraturi. Credo q' statim fu geretis. Expone: Ger' amic' ch'is vos hortat' fugere a regioē pcti ne rapiat' vos diaboli Hierē. ij. Fugite de medio baby/ lonz vt saluet zc.

Feria. v. post. ij. dnicam aduent'

Abusiamus

Az. Vide q' lumen quod in te ē tenebr' sint. i. uē. ij. vt vitz abijcias opa tenebrar' zc. Ubi nota triplex lumē. s. Cognitiōis. Operatiōis: et Intentiōis. De pmo Bern. ser. de vigi. Natui. dñi. Illuminem' nos lumie scie p us q' de huius mōdi tenebris exeam': ne de tenebris trāseam' ad tenebras z tene/ bras sep istnas. De scdo Jo. ij. Qui facit veritate venit ad lucem. De tertio Luce ij. Lucerna corpis tui. i. cōgeriet' o'p'z tui oculus tuus. i. intentio tua

Abijciamus zc.

Pro primo. An gratia illa q' fuit i in/ carnatione in cōparatione ad digni tatez nature humane assumpte teneat ra tione pprietatis naturalis vel gratuite. **N**aturalis: Aug. In nature humane assūptōe fiebat qdamō illi homi grā na/ turalis vt nullū possz admittere peccatū. **C**ōtra: vnū opositū nō determinat altez. Sed gratia z natura ex oposito diuidū tur. Rñdet Bonauē. m. ij. di. iij. Gratia vniōis pōt triplr dici. Vno mō grā d cō gruo disponēs ad vniōne. Alio mō ipa v/ nio grat' facta. Tertio mō ipa grā siue p/ tus facies vniōne: Et q'libz istoz modoz

qdammodo tenet rationē gratuitū: z q' modo rationē naturalis. Prima quidē qz eā habuit a pncipio z eaz pdere nō potur. Dicit aut' naturalis p pparationē ad sub iectū: nō autē per cōparationē ad causam: quia ortum nō habuit a pncipijs nature: sed a diuina voluntate. Secūda similt' di citur naturalis ppter inseparabilitatem: sed gratuita ex mera dei voluntate. Tertia similit' que est virtus spiritus sancti fuit qd damin illi homini generalis. Nō enim habuit filius spiritus sanctum p influentiā imo potius qā habet in se a patre vim spi ratiuam. Et p'erea dicit in euang' gelto: q nō est datus ei spiritus sanctus ad mensuraz. Per pparationē aut' ad naturā assumptā illa gratia nō erat naturalis: quia spiritus sanctus nō erat in illo homine p principia nature create: sed p spiritus sancti inhabitantem. Hec Bonauentura. **P**ro fun/ damēto. Omnia nedum gratuita sed etiā naturalia dependēt a dei bonitate. Boetius lib. de causa: Unus pater rerum est vnus qui cūctā ministrat. Ille dedit phe bo' radios z cornua lune zc. Illud tñ dicit alicui naturale quod ex pncipijs sibi p'ch nit. vt dicit Aristo. ij. de Anima. Querit' ergo zc. Dicit rñ. vt s. Et q' cōclude q' con sideranda est illa grā quā nature humane fecit in incarnatione: et q'nta benignolentia ostensa. **U**bi Dam. in pncipio tertij. Per incarnationis mysteriū demonstrat' dei bo nitas q' nō desperit deus p'ij plasmaz infirmitatē. **D**ōnandi peccatores q' post tantā dei bonitatē z benignitatē deū er' p' cepta er' p'remnūt: fornicatores: auari zc. **M**iseri q' di pietatē z grāz virtutē in irā et indignationē. **F**igura Exod. xxxj. Populus hebreoz ingrat' fuit deo de libera tione ex egypto: liberationē illā attribuēs vitulo aureo vnde puocauit irā dei: z vna die ceciderūt q' xxiij. milia. Sic mult' in/ grati de liberatione generis humani seruitiū qd inde debet deo: exhibent vitulo aureo. Alij q' dez p auariciā q' notat' in vitulo aureo ppter auar' Alij p supbiam q' in h' fecatur q' vitul' nō castrat' indomit': est aial supbissimū. Alij p luxuriā: qz vitulus nō castrat' est aial lasciuū: z his oibz p'cu rat' ira di. Eph. v. p' Dec vicit ira di in f' os diffidentie zc.